

Aan de leden van de gemeenteraad Weert

Weert, **26 AUG. 2013**

Onderwerp : Aanpak wateroverlast 23 juli 2013

Beste meneer, mevrouw,

Op dinsdag 23 juli werd Weert getroffen door noodweer dat overlast en schade heeft veroorzaakt. Wij kunnen ons voorstellen dat een calamiteit van die omvang vragen bij u oproept. Graag informeren wij u via deze brief over de gevolgde aanpak.

Over het noodweer

Op dinsdag 23 juli 2013 viel in Weert in één uur tijd 42,6 mm regen, waarvan tussen 19.10 en 19.35 uur 37,25 mm. Qua intensiteit is dit een bui die minder vaak voorkomt dan 1 x per 100 jaar. De storm richtte de meeste schade aan in de wijken Rond de Kazerne, Keent, Moesel, Graswinkel en Boshoven.

Op dinsdagavond omstreeks 19.00 uur naderde de onweersbui onze gemeente. Dit leek een onschuldige regenbui waar vooraf geen waarschuwing voor was afgegeven door Weeronline. Voor het bepalen van de aard van de weersomstandigheden en eventuele passende aanpak maakt de storingsdienst van de gemeente Weert gebruik van de diensten van Weeronline. In dit geval was er geen sprake van een aangescherpte aanpak.

GRIP situatie

Het noodweer heeft ons overvallen. Gedurende de daaropvolgende uren waren zowel de gemeente als de brandweer druk doende om de stad weer veilig en begaanbaar te maken. Door de meldkamer van de brandweer (Veiligheidsregio) werd opgeschaald voor GRIP 2 (Gecoördineerde Regionale IncidentbestrijdingsProcedure) in verband met een valwind op camping Wega aan de Kruispeelweg. Deze procedure maakt een goede coördinatie tussen betrokken hulpdiensten bij de bestrijding van complexe incidenten mogelijk. Ter plaatse constateerden de hulpdiensten dat de situatie meeviel. Na ongeveer drie kwartier werd de GRIP procedure opgeheven. De coördinatie van de hulpverlening vond vanaf dat moment weer lokaal plaats.

Veiligheid voorop

Zodra de omvang van de aangerichte schade en overlast duidelijk werd, is direct gestart met het schouwen van de wijken en dorpen. Verschoven putdeksels werden op hun plek teruggelegd. Omgevallen bomen en afgebroken takken werden verwijderd en plekken waar gaten waren gevallen in trottoir en straat werden afgezet. Tijdens de schouw in de wijken en dorpen werd duidelijk dat in de zuidelijke wijken van Weert de grootste schade was geleden.

Calamiteitenteam openbaar gebied

Om de vragen en meldingen van bewoners op te vangen, werd een calamiteitenteam door de afdeling openbaar gebied gevormd. Alle vragen die bij het KCC binnen kwamen, werden direct doorgespeeld naar dit team dat direct de medewerkers van de afdeling openbaar gebied aanstuurde.

In totaal ontving dit team op woensdag 24 juli circa 100 meldingen. De meldingen gingen voornamelijk over ondergelopen kelders, omgewaaide bomen of takken, verstopte of volgelopen kolken, het ontstaan van gaten in de weg en het verzakken van trottoirs en vervuilde straten en plantsoenen. De brandweer had dinsdagavond al ruim 300 meldingen afgewerkt. De gemeente heeft tussen 23 en 30 juli ongeveer 400 meldingen ontvangen. Alle meldingen zijn in behandeling genomen, waarvan momenteel circa 70% is afgehandeld. Meldingen die betrekking hadden op veiligheid zijn direct verholpen. De overige meldingen zullen zo spoedig mogelijk worden afgehandeld. Het gaat om herstelwerkzaamheden aan trottoirs, het reinigen van kolken en veegwerk.

Gebiedsgerichte aanpak

Op donderdag 25 juli startte een gebiedsgerichte schoonmaakactie om de meest getroffen gebieden zo spoedig mogelijk te herstellen.

Opruimploeg (takken en bomen)

Zowel in het Noordelijke deel van Weert als in het Zuidelijke deel werden opruimploegen opgestart door de aannemers (Risse en BTL). Zij zorgden ervoor dat de losgeraakte takken werden opgeruimd en omgewaaide bomen werden geroid.

Veegploegen in vier wijken

Er zijn vier veegploegen geformeerd die ingezet zijn in de wijken Rond de Kazerne, Keent, Moesel en Graswinkel. Met veegwagens en bladblazers zijn de wijken schoongemaakt. Op vrijdag 26 juli aan het einde van de dag was deze klus geklaard.

Reinigen van de kolken

Alle meldingen van verstopte en niet aflopende kolken zijn in kaart gebracht. Vanaf vrijdag 25 juli werd gestart met het reinigen van de kolken in de wijken Rond de Kazerne, Keent, Moesel en Graswinkel. In week 32 is gedurende een week een extra kolkenzuiger ingehuurd om ervoor te zorgen dat in week 33 alle kolken gereinigd zijn in bovengenoemde wijken.

Schade

Particuliere schade

Helaas hebben veel particulieren schade opgelopen. Zij hebben veelal hulp ingeschakeld via hun verzekering. Bij vragen hierover heeft de gemeente de bewoners in eerste instantie verwezen naar hun eigen verzekering. Als particulieren de gemeente aansprakelijk stellen, worden deze claims gemeld bij de aansprakelijkheidsverzekering van de gemeente.

Schade aan openbare ruimte en gemeentelijke gebouwen

De totale omvang van de schade aan de openbare ruimte en gemeentelijke gebouwen is aanzienlijk. Momenteel wordt de schade geïventariseerd.

Staat van onderhoud van de straatkolken

Er zijn veel meldingen binnengekomen over het onderhoud van de straatkolken. De gemeente zorgt voor de reiniging van de straatkolken. De kolken werden in het verleden met een lagere frequentie gereinigd. De afdeling openbaar gebied heeft eind 2012 het onderhoud van de straatkolken planmatig ingevoerd met een constante frequentie (1x per jaar). In november 2013 zijn alle straatkolken in Weert gereinigd.

Los van het onderhoud van de kolken was de regenbui op 23 juli zo omvangrijk dat de riolering en de straatkolken de hoeveelheid water niet konden verwerken. Het water was – ongeacht het feit of de straatkolken wel of niet schoon waren – op straat terecht gekomen.

Staat van onderhoud van de riolering

De riolering wordt volgens plan (Gemeentelijk Riolerings Plan 2012-2016) gemiddeld 1 maal per 10 jaar gereinigd. Kolken en pompgemalen worden minimaal 1 x per jaar gereinigd en geïnspecteerd. Voor zover we hebben kunnen nagaan heeft het systeem naar behoren gefunctioneerd.

Op dit moment zijn grootschalige rioleringswerkzaamheden aan de orde. Dit betreft ondermeer de Houtstraatlossing waarmee een grote berging wordt gerealiseerd van (verdund) afvalwater. De werkzaamheden aan het riool hebben echter de aard en omvang van de overlast van de regenbui niet beïnvloed. Immers, de bestaande riolering was en is nog in functie.

Is het riool van Weert bestand tegen dergelijk noodweer?

De riolering in Weert voldoet aan de landelijke ontwerpnorm. Dit betekent dat er in het stelsel minimaal 7 mm (x aangesloten verhard oppervlak) berging aanwezig moet zijn. Met 9,3 mm berging voldoet Weert ruimschoots aan deze norm. Aanvullend pompt het waterschap 0.7 mm per uur naar de zuivering. Zoals eerder gesteld is er binnen een uur 42.6 mm regen gevallen waarvan het grootste deel binnen een halfuur. Dit watersurplus leidt tot overlast.

Hadden we de effecten van het noodweer kunnen voorkomen?

Nee, dit heeft te maken met de hoeveelheid en intensiteit van de neerslag. Zoals hierboven weergegeven is het rioolstelsel gedimensioneerd op bepaalde hoeveelheden afval- en regenwater. Wanneer deze hoeveelheden worden overschreden, dan schiet de capaciteit van het stelsel tekort en ontstaat er overlast. De mate van overlast is afhankelijk van de hoeveelheid en intensiteit van de neerslag. Als de regenbui zoals we die hebben gehad zou vallen over een periode van één dag, dan hadden wij zeker geen problemen gehad. Die hoeveelheid is echter gevallen in een tijdsbestek van ca. één uur. De effecten daarvan waren niet te voorkomen.

Er was sprake van vissterfte. Hoe kan dit en welke aanpak hebben we gehanteerd?

Vissterfte ontstaat door zuurstofgebrek in het water. Dit zuurstofgebrek kan ontstaan door heet zomerweer. Warm water kan minder zuurstof bevatten. Als daarnaast plantenresten gaan rotten of een overstort van (sterk) verdund rioolwater plaatsvindt, is het evenwicht snel verstoord. Rottingsprocessen onttrekken zuurstof aan het water waardoor er niet voldoende zuurstof overblijft en bepaalde vissoorten die hier gevoelig voor zijn dood kunnen gaan. Op basis van meldingen en schouwresultaten is direct uitvoering gegeven aan het verwijderen van de dode vis door de eigen dienst of aannemer. Dit wordt overigens altijd gedaan.

Aanpak Communicatie

Het noodweer werd dinsdagavond opgeschaald naar een GRIP situatie. Daarom had de Veiligheidsregio in eerste instantie de regie over de communicatie. Toen de situatie afschaalde, is de gemeente de communicatie vanuit de regio gaan aanvullen en heeft de regie daarna ook overgenomen.

Het eerste bericht van de Veiligheidsregio gaf een ernstig beeld van de omstandigheden, vooral bij camping Wega en camping De IJzeren Man. Er zou mogelijk ontruimd worden en er was sprake van paniek bij mensen. Gelukkig hadden de campings de situatie relatief snel onder controle en werd er afgeschaald. Hoewel dit beeld bij de hulpdiensten snel werd

bijgesteld, berichtten de media nog steeds over een ontruiming op de campings. Ondanks een rectificatie vanuit de Regio én de gemeente en het actief benaderen van (mensen op sociale) media om onjuiste berichtgeving te herstellen, bleef dit onjuiste verhaal hardnekkig overeind.

Woensdagochtend vond er overleg plaats tussen de plaatsvervangend gemeentesecretaris, communicatieadviseur, AOV'er en de burgemeester. Besloten werd om de mensen die waren getroffen een hart onder de riem te steken. Een ronde langs de campings Wega en De IJzeren Man volgde. Dit kreeg veel media-aandacht. Ook werd een bezoek aan de medewerkers van de gemeentewerf gebracht. Op de dagen erna volgden nog diverse bezoeken in de wijken aan gedupeerden, zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau. Iedere keer werd deze persoonlijke aandacht enorm op prijs gesteld. Het leverde de gemeente bovendien een goed beeld op van de omvang en impact van het noodweer.

Mediawatching

Uit onze mediawatching en omgevingsanalyse bleek dat veel mensen waren getroffen en massaal hun foto's en filmpjes verspreidden via sociale media. De professionele media namen dit over, het was qua beeld een 'mediageniek' incident en tevens een nieuwsluwe periode.

Wat opviel:

- Er was veel media-aandacht voor de kwestie, zowel lokaal, regionaal en zelfs (inter)nationaal. De piek lag vooral op woensdag 24 juli.
- Het onderwerp leefde enorm onder de inwoners. Foto's en filmpjes werden via Twitter, Facebook en blogs veel gedeeld.
- Het publiek leek het erover eens te zijn dat dit noodweer uniek was in omvang. Er was echter wel een levendige online discussie of de gevolgen van het noodweer niet minder ernstig hadden kunnen zijn. De discussie ging bijv. over het onderhoud van kolken, inrichting van openbaar gebied, de eigen rol van inwoners als het gaat om weggooien van afval en hondenpoepzakjes en bestraten van tuinen.

Uit de mediawatching bleek dat mensen zich zorgen maakten over noodweer dat op zaterdag 27 juli (na het noodweer van dinsdag) opnieuw over Weert zou trekken. Daarop is er extra personeel achter de hand gehouden en is er na de bui (die uiteindelijk meeviel) een extra schouw geweest door diverse wijken.

Kunnen we in de toekomst beter voorbereid zijn op een dergelijke calamiteit?

Zoals al eerder werd aangegeven, voldoet de gemeente aan de gestelde eisen en normen. Daarnaast wordt het GRP 2012-2016 momenteel uitgevoerd. Voor de gemeente is het noodweer van 23 juli jl. geen reden om de huidige plannen te veranderen of uit te breiden. Hoe ernstig, vervelend en omvangrijk de overlast en schade door het noodweer ook was, tegen deze hoeveelheid neerslag met deze intensiteit kun je je niet wapenen.

Verbeterpunten

Ook uit deze calamiteit zijn leerpunten ontstaan voor gemeente, brandweer en de Veiligheidsregio op het gebied van samenwerken en crisisbestrijding. Gezamenlijk zullen de afspraken aangescherpt worden om bewoners in de toekomst nog beter van dienst te zijn. Met de betrokken diensten zal de aanpak worden geëvalueerd. De eigen verantwoordelijkheid van bewoners maakt deel uit van de evaluatie. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het deponeren van hondenpoepzakjes in de kolken die verstoppingen kunnen veroorzaken.

Brieven van fracties D66 en SP

Vooruitlopend op deze brief hebben de fracties van D66 en SP in een brief vragen gesteld over het noodweer. Zij ontvangen binnen de daarvoor geldende termijn antwoord op de gestelde vragen.

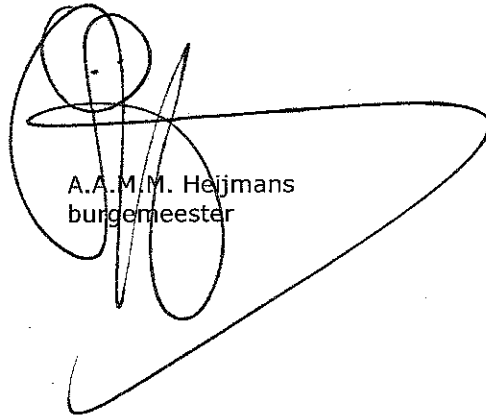
Vragen?

Mocht u nog vragen en/of opmerkingen hebben, dan kunt u contact opnemen met Minke Weijers, teamleider openbaar gebied, op nummer 0495-575482 of via email m.weijers@weert.nl.

Met vriendelijke groet,

M.H.F. Knaapen
gemeentesecretaris

A.A.M.M. Heijmans
burgemeester